

appliceras på ett fall som detta. En dom faller eller friar. Kanske skulle situationen vara lättare om det funnes partiella ersättningar om riskbidrag från arbetet medverkat till sjukdomsutvecklingen? Å andra sidan är arbetsskadeersättningarna jämförelsevis låga i relation till det faktiska handikapp som många arbetsskadade har på arbetsmarknaden.

Fördjupad epidemiologisk forskning särskilt avseende anestesipersonal framstår som en angelägen uppgift efter larmet från Falu lasarett, och förbereds för närvarande inom vår forskningsgrupp.

Referenser

1. Landtblom AM. Epidemiological and radiological aspects of multiple sclerosis. Thesis. Linköping: Linköping University, 1996.
2. Westerholm P, red. Arbetssjukdom – skadlig inverkan – samband med arbete. Ett vetenskapligt underlag för försäkringsmedicinska bedömningar (sex skadeområden). Arbete och hälsa 1995: 16 (Vetenskaplig skriftserie). Stockholm: AMF, Arbetslivsinstitutet, 1995.
3. Landtblom AM, Flodin U, Karlsson M, Pålhagen S, Söderfeldt B. Multiple sclerosis and exposure to solvents, ionizing radiation and animals. *Scand J Work Environ Health* 1993; 19: 399-404.
4. Flodin U, Söderfeldt B, Noorlind-Brage H, Fredriksson M, Axelson O. Multiple sclerosis, solvents and pets: a case-referent study. *Arch Neurol* 1988; 45: 620-3.
5. Casetta I, Granieri E, Malagù S, Tola M, Paolino E, Caniati L et al. Environmental risk factors and multiple sclerosis: A community-based, case-control study in the province of Ferrara, Italy. *Neuroepidemiology* 1994; 13: 120-8.
6. Detels R. Case control studies of multiple sclerosis. *Neuroepidemiology* 1982; 1: 117.
7. Lundberg I, Alfredsson L, Plato N, Sverdrup B, Klareskog L, Kleinau A. Occupation, occupational exposure to chemicals and rheumatological disease. *Scand J Rheumatol* 1994; 23: 305-10.
8. Landtblom AM, Flodin U, Söderfeldt B, Wolfson C, Axelson O. Organic solvents and multiple sclerosis: A synthesis of the current evidence. *Epidemiology* 1996; 7: 429-33.
9. Mortensen JT, Brønnum-Hansen H, Rasmussen K. Multiple sclerosis and organic solvents. *Epidemiology* 1998; 9: 168-71.
10. Riise T, Moen BE, Kyvik KR. Multiple sclerosis and occupational exposure to organic solvents – a historical cohort study. *Proceedings, 25th International Congress on Occupational Health, Stockholm, Sept 1996. Abstract book II: 212.*

KORTKLIPPT

Kemoterapi som tillägg bättre vid cervixcancer

National Cancer Institute (NCI) i USA anser på basis av resultat av fem fas 3-studier att överlevnaden vid invasiv cervixcancer kan öka med 30–50 procent om dagens standardbehandling (operation och radioterapi) kompletteras med cisplatinbaserad kemoterapi. Totalt inkluderades mer än 1 900 kvinnor i studierna, av vilka tre publiceras i *New England Journal of Medicine* den 15 april. Tidskriften redovisade artiklarna på sin hemsida två månader i förväg (www.nejm.org).

Enligt en artikel i *BMJ* (1999; 318: 623) anser NCI-chefen Richard Klausner att resultaten kommer att förändra standardbehandlingen vid cervixcancer. Kemoterapi som gavs inom 16 timmar efter strålbehandlingen ökade tre respektive femårsöverlevnaden väsentligt jämfört med enbart strålbehandling i de randomiserade studierna. I dessa användes följande substanser enbart eller i olika kombinationer: cisplatin, hydroxiurea och 5-fluorouracil.

Ytterligare en medicin mot Alzheimers sjukdom

Resultaten av en randomiserad dubbelblindprövning av rivastigmin på 725 patienter vid 45 centra i Europa och USA tyder på att denna nya hämmare av acetylcolinesteras liksom föregångarna takrin och donepezil har en måttlig effekt på patienter med lindrig eller måttlig Alzheimers sjukdom. Också för rivastigmin noterades mycket varierande resultat hos de 50 till 85 år gamla patienterna (*BMJ* 1999; 318: 615-6, 633-40).

Rivastigmin gavs i två doser: 1–4 mg respektive 6–12 mg per dag, med uppstrappning under 12 veckor, som följdes av 14 veckors bedömningsperiod.

Forskarna bakom studien drar slutsatsen att medlet tolereras väl och är effektivt, att det förbättrar kognition och deltagande i dagliga livets aktiviteter mer än placebo. Dock fick biverkningarna 23 procent i högdosgruppen att avbryta behandlingen, tre gånger så många som i lågdos- och placebo grupperna.

En ledarskribent pekar på att förbättringarna är måttliga och att det är oklart vad mätresultaten i olika skalor innebär i form av klinisk effekt för de sjuka, även om vårdarna fann en mindre förbättring i livskvalitet för dem som fått rivastigmin. Det finns fortfarande många frågetecken kring bl a kostnaderna och selektionen av patienter. Den bedömning som krävs in-

nan medlen sätts in kanske blir lika dyr som medlen själva, men den kan potentiellt leda till bättre tillgång till behandling och stöd för patienter med demens och deras vårdare, slutar ledarskribenten.

Kort zidovudinkur i u-land mot HIV-smitta mor-barn

Försöken att hindra att HIV-smittade gravida kvinnor överför viruset till sina barn har varit framgångsrika i västvärlden de senaste fem åren. Upp till 25 veckors behandling av modern med zidovudin före och under förlossningen och en sex veckors kur till den nyfödde (den s k PACTG-modellen) har sänkt frekvensen av HIV-överföring till under 6 procent, ännu lägre om kejsarsnitt används, påpekar en ledarskribent i *Lancet* i samband med att tidskriften redovisar tre studier av en kort zidovudinkur i Thailand, Elfenbenskusten och Burkina Faso (1999; 353: 766-7, 773-92).

Där fick kvinnorna zidovudin två-tre veckor före och under förlossningen, medan de nyfödda inte fick zidovudin alls. I Thailand förekom inte amning, vilket var regel i de afrikanska studierna. Den relativa effektiviteten i fråga om att förhindra HIV-överföring beräknades till 68 procent med västvärldens modell, 50 procent i den thailändska studien och 37 procent i de afrikanska undersökningarna, som dock avbröts i förtid. Amning tycks öka risken, men i många fall finns inget realistiskt alternativ i fattiga länder.

Den korta zidovudinkuren kostar ca 50 dollar (mot 800 för PACTG-modellen) men även den kostnaden är för hög i u-länder. Där är det också svårt att uppfylla kraven för att en effektiv kur skall nå många: kvinnorna måste testas för HIV, få och följa kuren samt få hjälp av utbildad personal vid förlossningen.

Autoimmun attack följd av molekylär härmning?

Kan molekylär härmning och en autoimmun reaktion förklara ett samband mellan Chlamydia-infektion och hjärtsjukdom? Det tror forskare från Toronto som funnit att en sekvens på fyra aminosyror i ett ytprotein hos *Chlamydia trachomatis* också finns i myosin i rätt-hjärta. De tycker sig i djurförsök ha fått stöd för hypotesen att kroppens immunförsvar därför kan angripa både inkräktaren *Chlamydia* och värdens eget myosin (*Science* 1999; 283: 1238-9, 1335-8).

Yngve Karlsson